

СТАНОВИЩЕ

от проф.д-р Весела Гюрова

Относно: Конкурс за Доцент по научно направление
1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство
(методика на изобразителното изкуство), обявен в ДВ бр. 88 от 13.11 2015
за нуждите на СУ, ФНПП, катедра „Изобразително изкуство“

С кандидати за конкурса:

Гл.ас.д-р Мая Веселинова Димчева, ФНПП, СУ
д-р Розалия Гилова

Във връзка с изготвянето на становище по обявения конкурс ще разгледам **по общи за двете кандидатки в конкурса критерии за оценяване в сравнителен план**, като за всеки от тях ще давам моето обобщение за предимствата им.

1. Биографични данни, професионален стаж и преподавателска дейност.

1.1. Гл.ас.д-р Мая Веселинова Димчева е родена през 1962 г. Завършва в през 1987 г. НХА „Н. Павлович“ висше образование, бакалавърска степен, специалност „Реставрация“, а през периода 1995-1997 придобива педагогическа специализация в същото висше учебно заведение. Придобива магистърска степен по богословия през 2008 в СУ «Св. Климент Охридски», Богословски факултет. Две години е преподавател по изобразително изкуство в 163 СОУ «Черноризец Храбър», а от 1995 до 1998 е хоноруван, а след това и щатен преподавател в СУ, ФНПП.

През 2010 година придобива научната и образователна степен Доктор по научна специалност 050703, Методика на обучението по изобразително изкуство с тема „Образователни и възпитателни функции на православното и иконописното творчество (приложение в методическата и практическата подготовка на студентите от специалност Педагогика на изобразителното изкуство, ФНПП, СУ „Св. Кл. Охридски“).

Преподавателската ѝ дейност включва преподаване в:

- лекционни курсове и упражнения по Методика на изобразителното изкуство в начално училище с хоспитиране;
- лекции по Методика на изобразителното изкуство в средния курс с хоспитиране;
- лекции Методика на изобразителното изкуство в горен курс с хоспитиране;
- Преддипломна педагогическа практика на студенти в специалността „Изобразително изкуство“;
- Рисунане и композиция – упражнения;

- ЗИД „Технология на иконописта” – лекции и упражнения;
- В Магистърска програма „Педагогика и семиотика на изобразителното изкуство“ гл.ас д.р Мая Димчева води лекции и упражнения по дисциплината „Иконата като текст“.

1.2. д-р Розалия Гигова е родена през 1975 г. в Стара Загора.

Завършва висше образование в Националната художествена академия „Н. Павлович“, София през 1999 г. в специалност История на изкуството бакалавър и магистър.

Има Магистърска степен по История на испанското изкуство от Университета Комплутенсе, Мадрид (2010-2012).

Придобива **образователна и научна степен доктор** през 2004 от Института за етнография и фолклористика с етнографски музей към БАН, Секция „Антропология на народните изкуства и визуалните форми“ с тема на дисертационния труд: **„Вещта в обредно-празнична ситуация. Символика на вещите в съвременната сватба“**.

Професионалният стаж на **д-р Розалия Гигова** включва длъжностите:

- сътрудник на главния редактор Фондация Отворено общество, София (2000-2001)
- старши експерт в Министерство на културата, София Център за музеи, галерии и изобразителни изкуства (2004)
- лектор по история на изкуството Държавния културен център „Волтурно“, и държавен културен център „Алфредо Краус“, държавен културен център „Хосе Луйс Лопез Васкез“, Мадрид (2012-2013).

Вижда се ясно **спецификата на професионалната компетентност на двете кандидатки за участие в конкурса**, която се отразява и в професионалната им дейност. Убедително е присъствието на гл.ас. д-р Мая Димчева в професионален план, свързан с **академичната методическа подготовка** на студентите по дисциплини, **отговарящи на шифъра и тематиката на конкурса**.

2. Оценка на публикационна дейност на кандидатките по тематиката на конкурса

2.1. Гл.ас.д-р Мая Веселинова Димчева

В **хабилитационния труд „Художествено-естетически, иновационни и възпитателни аспекти на обучението по изобразително изкуство в началното училище“** са определени аспекти на иконописта и българското народно творчество, които **могат да се използват съобразно особеностите на началната училищна възраст**. Това се постига като се

извеждат възможни перспективи за изграждане на **иновационна методическа система, в сферата на изкуствата**. Изследвани са специфичните особености на **детската изобразителна дейност** и характеристиките на възрастово ѝ развитие. Разгледани са конкретни теории и педагогически системи, представени са **примерни план-конспекти с художествено – творчески и иновационен характер**.

Мая Димчева е автор и на **2 монографии**:

- „Християнство и традиции. Изкуство, книжнина, просвета“;
- „Манастирите в България – светлина от вековете. Иконопис, иконография, народни празници и обичаи“.

В посочените трудове е отразено развитието на източноправославното изкуство и култура по нашите земи през вековете, символиката на иконографските изображения, технологията и начина на изпълнение на каноничната православна икона. Разкриват се някои специфични особености в дейността на българските зографи и иконописци – изписването на светци с характерни национални носии, типични битови сцени от ежедневието на българина и др., които оформят и допълват уникалността на църковната живопис в България.

Застъпена е идеята, че **достъпно и нагледно представените традиции и обичаи чрез средствата на изящното и на приложното изкуство**, могат да послужат **като допълнение към общата общообразователна програма по изобразително изкуство в училището**.

2.2. д-р Розалия Гигова

В конкурса **кандидатката участва с една книга** – „Художникът Иван Пенков (1897-1957). Живот и творчество“ / Guigova, Rozaliya, The Artist Ivan Penkov (1897-1957). Life and Work, Sofia, 2013, ISBN 978-954-9387-72-8.

Кандидатката **участва с 27 статии** (една под печат), 9 от които засягат творчеството на художника Иван Пенков или на негови интерпретатори, 7 отразяват творчеството на други автори на изобразителното изкуство, а останалите 11 са ентографски проучвания. 24 от публикациите са на български език, а три на латиница, като към 9 от публикациите са посочени електронни линкове.

Намирам, **че нито една от тези публикации на д-р Розалия Гигова не отговаря на шифъра на конкурса – 1.3. Педагогика на обучението по ...**(Методика на изобразителното изкуство), **поради което няма да бъдат оценявани от мен като съответстващи на цели, отразяващи методическа проблематика**.

По този критерий в становището също оценявам като преимущество **наличието на хабилитационен труд на гл.ас. д-р Мая Димчева**, който е подчинен на анализ и апробирането на **модел за усъвършенстването на**

методическата компетентност на студенти и учители в подготовката им да стимулират творчеството на подрастващите в образователните институции. С методическа насоченост са и монографиите и студиите на кандидатката.

Другата кандидатка д-р Розалия Гигова представя **книга, интерпретираща изкуствоведска проблематика**. Безспорно тя **има своето значение в културните тенденции** на влияние на изобразителното творчество върху съвременното общество и демонстрира авторско виждане относно значима за нея изследователска тематика, отразена и в близост до **професионалното ѝ утвърждаване на творец у нас и в чужбина**. Категорично обаче **не съответства на шифъра на обявения конкурс**.

3. Научно-изследователска и творческа дейност:

3.1. Гл.ас.д-р Мая Веселинова Димчева

Мая Димчева участва в конкурса **със 6 студии** в периода от 2009 до 2014 година, **в три от които се интерпретират методически**, а в другите три - **общо-психологически проблеми на възприемането на художественото изкуство**. Студиите са отпечатани в Годишници на СУ „Св.Кл. Охридски“.

Статиите на кандидатката са 6 и едно участие в учебник по изобразително изкуство. Тези публикации, мога да групирам, съобразно тематиката като:

- **Методически:** Утвърждаването на интегрален подход и началното училище чрез християнски ценности в изобразителното изкуство; Мястото на православното иконописно наследство в сферата на висшето образование.
- **Академично-образователни:** Влиянието на академичния реализъм в българската Следосвобожденска религиозна живопис; Реализъм и новаторство в творчеството на Никола Образописов; Личността на твореца- педагог в българското изобразително изкуство и образование; За някои нови тенденции в съвременната църковна живопис у нас. В сб, статии – Съвременната българска живопис: между локалното и глобалното,

Творческата дейност на кандидатката включва.

- **Експериментално обучение** по иконопис, проведено успоредно с преподаване на вероучение, в 26 СОУ „Йордан Йовков”, 1999, гр. София.

- Участие в обща изложба (ПИ – ФНПП); **организиране на студентски изложби** в галерия към СУ „Св. Климент Охридски”, 2002.
- Експериментално обучение по иконопис проведено съвместно със студенти от ПИ – ФНПП в 105 СОУ „Атанас Далчев”, 1 СОУ „Пенчо Славейков”, 68 СОУ „Атанас Обрешков” (2005-2007).
- Участие в обща изложба **на преподавателите от катедра „Изобразително изкуство” – ФНПП**, послучай честването на 120 годишнината на СУ, галерия „Шипка” 6, гр., 2008, София.
- Има 7 самостоятелни изложби и един участие в пленер, 2 участия в реставрация и участие в археологически разкопки.

Гл. ас.д-р Мая Димчева участва в **10 национални научни конференции** с доклади и научни съобщения.

Тези изяви представят спецификата на **научно-изследователската публикационна и експериментално-приложната ѝ и творческа дейност**. В нея ясно се открояват **методическите, свързани с изобразителното изкуство като учебен предмет в училище и на академична проблематика**, изложена във връзка с подготовката на студенти с висше образование. В художествената дейност на Мая Димчева ролята ѝ на творец също е подчинена в нейните публични изяви на **подготовката на учители по изобразително изкуство и на студентското им присъствие в институцията**.

3.2. д-р Розалия Гигова

Кандидатката взема участие в **кураторски проекти** в Софийска градска художествена галерия: Художникът Иван Пенков (1897-1957) през май 2004. Представила е справка за включване и в **културни проекти**:

- 2000-2001. STUDIUM. Проект на Отворено общество, София, 2011.
- Научен проект „Стампа“, Университет Комплутенсе, Мадрид, Департамент История на съвременното изкуство;
- 2003-2004. Научно-изследователски проект, поръчан от Европейската комисия; Study No. 2003-4879, Reunion des Musees Nationaux, Etablissement Public a Caractere Industriel et Commercial (EPIC) Paris (France) in collaboration with Staatliche Museen zu Berlin, Preußischer Kulturbesitz. Berlin (Germany).

По-важни **теренни етнографски проучвания** на Розалия Гигова са посветени на: гагаузите във Варненско, Варненска област, материална култура на населението (2000); лазарки – материална култура и песенни

традиции, Старозагорско (2001); кукери. Старозагорско (2002); Празникът Св.Св.Константин и Елена, с.Българи (2002).

Има *отпуснати стипендии и грантове* – три броя в страната и в Австрия, и Германия.

Кандидатката е взела участие в *5 научни конференции с изкуствоведческа тематика*

По този критерий убедително се извеждат тематичните области на методиката на изобразителното изкуство в научната и художествено – творческа дейност на гл.ас. д-р Мая Димчева, поради което има обективно представени доказателства за нейното предимство. Не може да се оцени по същия начин продукцията на другата кандидатка д-р Розалия Гигова.

4. Приноси на кандидатките за конкурса:

4.1. Гл.ас.д-р Мая Веселинова Димчева

В теоретико-проучвателен характер:

1.Анализирани са образователни и възпитателни функции на обучението по изобразително изкуство, съобразени с особеностите на началната училищна възраст от областта на иконописта и българското народно творчество.

В експериментално-изследователски характер:

2.Разработена е иновационна методическа система, ориентирана към възприемане на произведения от християнското изкуство и българското народно творчество, като алтернатива на институционалното образование в сферата на изкуствата.

3.Изследвани са специфичните особености на детската изобразителна дейност и факторите за възрастовото ѝ развитие – в дидактическото пространство са определени подходите, методите, и средствата за постигането на интеракция в изобразителната дейност в образователните институции.

4.Експериментално се проучва и установява връзката между еволюцията на детската рисунка и историческото развитие на изобразителното изкуство чрез сравнителен анализ на характерни изобразителни елементи на детските рисунки с иконописни произведения.

5.Разработени са примерни методически средства с комплексна съдържателна структура – народни празници, обичаи в контекста на християнските ценности и традиции, с познавателен, възпитателен и практически характер.

Изследвания с приложно-практически характер, които имат значение за подобряването на практиката на образователните институции:

6.Изследвани са **извънкласни дейности**, проведени съвместно с ученици и студенти, както и работата в **школи за надарени деца**, които фигурират в приложението, свързани с **иновационните тенденции** в обучението по изобразително изкуство.

7.Представени са гледни точки за **запознаване с многообразието и богатството на декоративните елементи в българското народно творчество и живопис**, като основа за разбиране значението на културното ни наследство за съхранение на националната ни идентичност.

4.2. **Д-р Розалия Гилова не представя чрез публикационната си дейност**, с която участва в конкурса, **приноси в методика на изобразителното изкуство**, както и конкретни монографични трудове, научни студии и статии със същата насоченост. Нейните приноси определям като интересни **в областта на изкуствоведческите науки** и поради тази причина вярвам да ги излагам, защото не са присъщи на шифъра на обявения конкурс по Направление 1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство – Методика на изобразителното изкуство.

В заключение: Представеният критериен анализ и оценка на участието на двете кандидатки в обявения конкурс оформи **моята окончателна положителна оценка за гл.ас. д-р Мая Димчева, която представя убедително предимствата си чрез своята академична, научно изследователска творческа и преподавателска дейност. Ето защо отправям предложението си към членовете на научното жури на гл.ас. д-р Мая Димчева да бъде присъдена академичната длъжност „Доцент“ по научно направление 1.3. Педагогика на обучението по изобразително изкуство (методика на изобразителното изкуство), обявен в ДВ бр. 8 от 13.11 2015** за нуждите на СУ, ФНПП, катедра „Изобразително изкуство“.

28.03. 2016 г.

Член на научното жури.....
(проф.д-р Весела Методиева Гюрова)